

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

✂ Komur s koncem prvega četrtletja naročnina poteče, naj se kmalu dalje naroči, da mu bode list redno dohajal. Tudi zaostala naročnina naj se nam kmalu dopošlje!

Opravištvu „Slov. Gospodarja.“

Kaj se godi, če ima posestnik preveč dolgov.

Tako zadolženi, kakor sedaj, še posestniki pri nas nikoli niso bili. Zaradi slabih letin in ker cena pridelkom pada, a stroški za obdelovanje in davke rastejo, je še menje misliti, da si opomorejo in se dolgov znebijo. Kaj jim tedaj storiti? Nekaj časa visijo na posestvu, obresti ostajajo dolžni, na poplačanje dolga samega jim še misliti ni. Naposled se eden ali vsi upniki navolijo čakati in sedaj pride siromak na boben. Trikrat ga denejo pri nas v „Grazer-Zeitung“ in ko rok do-teče, pride den 3. dražbe, zvečinoma den, ko zadnjokrat pod svojo streho spi. Uvidevši, da bode kmalu ob vse djan, spozabi se tudi posestnik in začne razsajati in grabiti, kar in kolikor še mu je mogoče.

V tej žalostni zadevi poroča nekdo v „Slov. Narod“ štev. 70. „Navadno je bilo dosihmal tudi, da so lastniki taka posestva, katerim je osoda javne dražbe pretila, zanemarjali, da niso njiv in vinogradov obdelovali, in da so gozde posekovali. Ali sedaj so v tem obziru postale stvari še mnogo, mnogo slabije. V dokaz temu naj povem sledeče:

Pred kratkim imelo bi se ceniti malo posestvo v ptujskem sodnijskem okraji. Hiša, hlevi in drugi prostori — vse je bilo v dobrem stanu. Blizu hiše bil je sadovnik imajoč jako lepa drevesa, in gozd z debelimi hrasti. V teku enega samega dne bila je hiša s hlevi in drugimi prostori vred do tal podrta, — še ognjišče, na katerem so predvečer kruh pekli, ni ostalo! Debeli hrasti in drugo drevje se je posekalo in deloma odpeljalo deloma samo na sosednja posestva spravilo. Kaj enakega še do denašnjega dne nismo videli in doživeli.

Res je, da so eksekuti prejšnjih časov gozde sekali in pustošili, da so od hiš prodavali vse, kar se je dalo ločiti; a dobrih hiš niso podirali, vinogradov in sadunosnikov niso pustošili. Tudi jim ni prišlo v pamet, da bi celó zemljo raz njiv prodavali, kar se v novejšem času godi! Uže prej so bili upniki varstva potrebni, sedaj pa so ga še bolj! Preje so iskali zastonj pri sodnijah pomoči in zahtevali od advokatov „verbote“, sedaj pa glasno vpijejo po pomoči in pretijo, da si bodo sami s silo pomagali, ako jim država neče in ne more pomagati. Vsi upniki si niso izposojenih denarjev po goljufiji dobili. Mnogo je takih, kateri so si izposojene groše s krvavimi žulji in z delom zaslužili! Ti zadnji tedaj tudi najbolj živo čutijo krivico, pouzročeno jim po dolžnikih s tem, da se smejo dolžnikova posestva pred javno prodajo opustošiti in ob vso veljavo spraviti; kajti na dan prodaje dobi se za taka posestva komaj toliko, kolikor znese stara dača in dražbeni stroški. Vsi drugi morajo prazni odrinoti. Ali ni to žalostna prikazen?“ Naši poslanci, vzlasti g. dr. Dominkuš, so v tej reči uže v deželnem zboru v Gradci zahtevali pomoči. In tudi v državnem zboru so ministri obečali nekaj storiti. Toda do sedaj se ni zgodilo nič, a potreba je vsakako velika!

Gospodarske stvari.

Uravnavanje gruntnega davka.

(Izv. dopis iz Ptujja. — Dalje in konec.)

III. Najdejo se tudi taki strici in jaz jih sam par dobro poznam, ki neznajoč prav ničesar, kaj se po širokem svetu godi, po krčmah radi kričijo: tem novim dačam ni nikdor drugi kriv, kakor g. Herman in drugi slovenski poslanci, saj „Tagespošta“ in tudi „mestni gospodje“ tako pravijo. Na to Vam imam povedati: taki golč je ravno tako, kakor postavim, če bi kdo rekel: jaz, namreč pod tem člankom podpisani, sem kriv, ako pri Kapelskej šoli morebiti to ali ono ni v pravem

redn; kajti jaz kot rojen Kapelščan moral bi zato skrbeti, da bo tam vse ravno celo tako, kakor si to poedini želijo.

One, kateri trdijo, da so slovenski deželni in državni poslanci vzrok bodočej višjeji dači štajerske zemlje, moram najpopred zapitati: kateri od naših deželnih poslancev pa je bil kedaj ud ktere cenilne okrajne komisije? Odgovor: nobeden in nikedar ne. Pojdimo tedaj dalje! Izdelke okrajnih komisij dobila je potem v roke deželna komisija v Gradci. Kateri so bili udje deželne komisije, to Vam je vse po imenu povedal „Slov. Gosp.“ v svojem 7. številu letošnjega leta na strani 54. Ali ker po starej slabej navadi tistega lista brzčas več nimate shranjenega, Vam tukaj ponovim, kar je na strani 54. stalo od reči do reči. Tam se čita: „Deželna komisija za Štajersko zborovala je v Gradci počemši od dne 16. aprila l. 1875. Komisiji bil je predsednik baron Kübeck, njegov namestnik plem. Neubauer, komisarji pa C. Sermonet, J. Achleitner, K. Pachmann, Jul. Hruba, J. Heinrich grajščak, dr. J. Mullé notar, baron Konrad grajščak, Mat. Lobninger fužinar, baron Washington grajščak, J. Pairhuber, dež. poslanec. Toti gospodje so sami nemški liberalci. Razvidno je tudi, da ni bilo med njimi ne g. Hermana, ne g. dr. Vošnjaka, pa ne g. barona Goedelna. Ti so popolnem nedolžni na tem, da so najprej okrajne komisije, pri katerih so pri nas sodelovali znani nemškutarji: Sorschagg, Stadler, itd. potem pa deželna komisija čisti dohodek pri zemljiščih na Štajerskem od 7 milijonov potisnoli do 13 milijonov in zakrivili, da nam hočejo sedaj davek povišati za 427800 fl. To imajo nemški liberalci sami na rovašu“.

Zapomnite si tedaj zdaj, kako se je ta reč godila. Če bi bilo pri tem ostalo, kakor je ta štajerska deželna komisija precenila čisti dohodek, morala bi Štajerska zanaprej 879.000 fl. dače plačevati več, kakor dozdam. Ali na srečo prišel je izdelek gori imenovanih komisarjev iz Gradea v Beč centralnej komisiji v roke. V centralnej komisiji bilo je 36 udov iz vseh dežel tukajšnje polovine cesarstva. Med temi 36 bila sta dva Štajerca, namreč gg. Pajerhuber in Walterskirchen.

Tej centralnej komisiji zazdelo se je, da štajerska zemlja, ktera je po izkazu prejšnjega katastra imela samo 7,654.000 fl. čistega prihoda od vseh zemljišč, tudi zdaj ne more toliko prihoda imeti, kakor je deželna komisija v Gradci na podlagi izdelkov okrajnih komisij bila izračunila. Deželna komisija v Gradci rekla je namreč: čisti prihod štajerskih zemljišč znaša 12,861.000 gld. Centralna komisija v Beči pa je rekla: tolikega prihoda Štajerska ne more imeti, ampak le 11,217.000 fl. Ko bi bilo pri tem ostalo, kakor je deželna komisija rekla, morala bi, kakor sem že opomnil, Štajerska zanaprej polnih 879.000 gld. na leto več plačevati, kakor dozdam. Vsled tega pa, ker se

je v Beči pri centralnej komisiji čisti prihod za 1,644.000 fl. znižal, bo ta nadavek na leto mesto 879.000 fl. le samo 437.800 fl. Saj je to tudi precej par grošev ali itak za dobro polovico menje, kakor so nam namenili v Gradci nadrobti.

Na konci naj še Vam povem, da je vsled konečnega zaključka centralne komisije čisti prihod od zemljišč v cenilnem okraji ljutomskem preračunjen na 332.024 fl. v okraji glavarstva ptujskega pa na 919.586 fl. Zatoraj se bode v okrajnem glavarstvu ljutomerskem plačevalo od zemljišč 73.377 fl.; v celem glavarstvu ptujskem pa 203.229 fl., to je, če pri tem ostane, kakor se zdaj namerava, da bo se namreč od čistega prihoda $22\frac{1}{10}\%$ dače zahtevalo. Dozdam pa so v celem ljutomerskem poglavarstvu plačevali 72.395 fl., namreč v gornjeradgonskem okraji 36.033 fl. v ljutomerskem pa 36.362 fl. Iz tega je razvidno, da bo zanaprej celo ljutomersko poglavarstvo 982 fl. več plačevalo, ako se po reklamacijah čista nič ne bi znižati dalo. Toda ker je posebno prihod od vinogradov mnogo previsoko vcenjen, verjetno je, da bodo pametno napravljene reklamacije še marsikaj pomagale. Vzrok previsoke cenitve čistega prihoda od vinogradov je na vsak način tudi v tem najti, ker bila je v onih letih, ko so okrajne komisije delovale, vinska cena nenavadno visoka, kakor morebiti nikdar poprej in dolgo let zopet ne bode, in ker smo pred letom 1870 zaporedoma nekoliko precej dobrih vinskih letin imeli. Obžalovanja vreden pa je ptujski cenilni okraj. Čisti prihod v cenilnem okraji ptujskem naračunjen je od centralne komisije v Beči, koja je, kakor sem že omenil, v Gradci od deželne komisije na podlagi okrajnih komisijskih vcenitev izračunjeni prihod za 1,644.000 fl. znižala, znaša 919.586 fl. Od tega bo šlo $22\frac{1}{10}\%$ to je 203.229 fl. na dačo. Dača od zemljišč bo v celem ptujskem poglavarstvu tedaj za 39.010 fl. večja. Dozdam so namreč plačevali 164.219 fl. v celem poglavarstvu, in sicer je plačeval: okraj ptujski 98250 gld.; ormožki 50177 fl.; rogački 15.792 fl. Od teh 39.000 fl. večjega plačila bo se brž ko ne skoro vse ptujskemu okraju naložilo. Bog pomagaj! Kako je to prišlo, o tem imam nekako svoje nazore; sčasom bo se to tudi vendar reči smelo.

Iz vsega, kar sem o tej zadevi pisal, se jasno razvidi, ka so slovenski deželni in državni poslaci na previsokej novej dači celo nedolžni, največ bilo je odvisno od prvega in drugega koraka, to je od okrajne in deželne komisije. Tako podlago ima tedaj bedasto brbranje onih sršenov, kateri nikdar nič ne čitajo, če pa včasih kde kaj na levo uho čujejo, stvar celo naopak razumejo, pri tem pa si mislijo, ka njih ljudje Bog ve kako občudujejo, če s pešico po mizi udrihajo, po nemški preklinjajo, slovenske poslance in „Sl. Gospodarja“ obrekujejo. Če bode potrebno in mi časa ne zmanjka, bom Vam ob priliki pa kaj povedal.

Jos. Žitek.

M. Kako najbolje kaže mlade purice hraniti.

Prav mladim puricam gre najmenje po 5krat na dan hrano polagati, zjutra, opoldne, zvečer in tudi še med tem časom. Ker pure hitro rastejo, zato je tudi treba, da se pogosto in obilno s primerno hrano krmijo. Večji del prve hrane mora biti mleko v raznih podobah. Prve dni jim je dobro polagati kruh, ki se je v namolzenem mleku močil. Za pijačo se jim postavlja tudi mleko. Pozneje se jim sme vže kisló mleko s krušno mečo polagati. Še pozneje se jim poklada sir, kteremu se drobno rezani zeleni čebulovi listki primešavajo. Pokazalo se je, da je prav dobro sir nekaj malo s štupo od paprike potrositi. Nekteri purorejci priporočajo kot prvo hrano drobno sekana trdo skušana jajca. Vendar pa ta hrana ni neobhodno potrebna. Ko so purice vže 2—3 tedne stare, se jim sme v pičli meri kuhane turšice v sir z čebulovimi listki pomešane pridjati, kar njihovo rast prav vidno pospešuje. Za vodo in mleko se jemljó prav plitve posodvice, ker se purice, če se jim voda in mleko v globokih posodvah postavlja, le prelahko zmočijo in rade poginejo. Ob vsakem krmljenji se mora puricam ravno toliko krme dati, kolikor so je ravno v stanu povžiti, vse, kar je več, njihovemu zdravju škoduje. Kdor purice tako krmi in z njimi tako ravna, tega živalice ostanejo vedno jedične in bodo lepo in krepko rastle.

M. Prav zarano krompirja priredimo, ako vzamemo lese, kakoršne se rabijo, da se na njih jeseni sadje suši. Na take lese se nadevlje semenškega krompirja in potem se lese v kravji hlev pod strop obesijo. Tu začne krompir cime poganjati in ko so te vže dosti močne, se krompir posadi tako, da so cime navzgor obrnjene. Seveda se cime ne smejo poškodovati. Zemljišče, na katero se krompir sadi, mora biti nekoliko visoko ležeče in pa suho. Ko se je krompir posadil, se vse zemljišče pokrije s slamnatim govejim gnojem. Ko dež ta gnoj izpere, je krompir vže toliko vzrastel, da se more okopati in osipati. Slamnati gnoj, ki je dozdej mladi krompir mraza in slane varoval, se pozneje z grabljami pograbi in z zemljišča odpravi.

Dopisi.

Iz Dunaja. (Državni zbor.) Pri postavi o novem gruntnem davku je gornjeavstrijski liberalni poslanec Schaup nasvetoval, da se tistim deželam (Gornje- in Nižje-Avstrijsko, Štajersko in Tirolsko), ki imajo večji znesek gruntnega davka, kakor dozdej, plačati, odpiše pri tarifah nekaj procentov in sicer za Štajersko pri travnikih 5%, pri pašah in planinah 10%, pri gozdih 20%. Ko bi se ta predlog sprejel, bi se moral gruntni davek sploh od 22.1% na 22.5% povišati. Če se to zgodi, potem dobijo vinogradi na Štajerskem, ki so uže tako previsoko vcenjeni, še povišani davek za 2 kr. na goldinar. Spodnji Štajer bi tem huje zadet bil,

ker se pri gozdih, katerih je največ na zgornjem Štajerskem, 20% od tarifov ima odpisati. To se pravi, enemu delu dežele davek znižati, ter ga drugemu delu navaliti. Ravno tako je se godilo l. 1820, ko so kataster napravili in 25.000 gld. več davka naložili vinogradom, kakor bi se imelo po cenitvah. Naš slovenski poslanec g. baron Goedel je tedaj v izvrstnem govoru, katerega objavimo v prihodnjem listu, dokazal, da so tudi vinogradi previsoko vcenjeni in da mora tudi pri vinogradih se 20% od tarifov odpisati. Za ta predlog so samo štajerski poslanci glasovali, tedaj ni bil sprejet pa tudi Schaupov nasvet je pal.

Iz Zavrč („Marburger-Zeitung“) poroča v št. 35. od 23. marca: „v svojej žalosti o smrti svoje sestre šla je neka viničarica iz Turškega vrha k dekanu v Zavrčah, da bi prosila za pogreb rajnke. Duhovni gospod pa ni hotel pogreba opraviti, ako se naprej ne plača, in je rekel, naj mrtnice kar ne prinesejo, če ne morejo kar plačati. Iz zasluzka viničarice so se morali stroški za pogreb plačati, 4 gold. in 90 kraj. namreč.“ To je prav pa po navadi „Marburgerice“, ki rada, če le utegne, kterege duhovnika z blatom omeče, in se ne brini zato, da ni pošteno, brez pomisleka črniti in grdití pošteno ime — če bi bil tudi dotičnik naš nasprotnik ali sovražnik. Iz dobrega vira se nam stvar pojasnjuje. Sorodniki rajnke so že pred več leti naročili za enim iz roda slovesen pogreb, dolgo zvonjenje, plačali pa še do sedaj niso nič. Ko je toraj prišla sestra rajnke, viničarska hči, ki pa ni doma, ampak služi, in je hotela zopet imeti velik pogreb s sprevedom, se njej je odgovorilo, „da ni treba se tako visoko nositi in napravljati imenitnega pogreba, katerega ne bodo zamogli plačati, saj so uže eden pogreb več let dolžni. — To je pa modro, da se je njej tako reklo. Plačilo se naprej za pogreb ne tirja, in vé vsak duhovnik, da nikomur zavoljo revščine pogreba odreči ne sme in ne more. Ko je pa sestra rajnke le ostala pri svojej misli, se je za rajno tudi vse opravilo, kakor se je naročilo.

Iz Strašinec v ptujskem okraji. (Nekaj važnega o reklamacijah.) Nekdo piše v 10. št. „Slov. Gosp.“ od sv. Vida pri Valdeku, da so pri okrajnem glavarstvu vzgledne kulture na ogled postavljene, pa vedi si Bog, pi kterem? Jaz sem bil danes pri ptujskem glavarstvu, pa ondi o tem ničesar ne vedó, nego so me zavrtnoli na deželni odbor v Gradci. Rad bi toraj vedel, zakaj nam je dovoljeno reklamirati, če pa ne vemo, na kaj bi se pri reklamiranji opirali, ker nam kulture vsake vrste niso znane, brez tega pa bodo nam vse reklamacije malo ali celo nič pomagale; če pa nam reklamiranje nič ne pomaga, tedaj pa lepše, da svoja posestva prej zapustimo ko poznej; če namreč visoka vlada, kakor dosedaj misli pobirati po 26% od stotine čistega haska (22.1% Ured.) Pri nas so posestniki, ki so dozdej imeli v katastru zapisanih po 150 fl. čistega

dohodka od svojih zemljišč, ter so od tega plačevali z dokladami vred do 100 fl. in še čez dače. Zdaj pa imajo zapisanih po 300 fl. in še več čistih dohodkov. Kam za božjo voljo čemo iti?! Zdaj pa nam pri reklamiranju take sitnobe delajo. Prosimo toraj č. g. urednik, ali res ni drugega sredstva, da dobimo vzgledne kulture, kakor prošnja na deželni odbor? Odgovor uredništva: takšnih pritožeb moralo je po drugod tudi biti; kajti c. kr. deželna komisija za uravnavanje zemljiškega davka je dne 18. marca t. l. objavila sledeči: c. k. finančno ministerstvo je z ukazom od 16. marca 1881 štev. 7253 naročilo, da imajo ves reklamacijski čas imeniki vzglednih kultur z razvrstnim zapisnikom vred pri c. k. cenitvenih komisijah (t. j. pri c. k. okrajnem glavarstvu) biti razpoloženi na ogled; županom in posestnikom, imajočim pravico reklamirati, je dovoljeno si narediti prepisov!

Iz Celja. (Posojilnica). Podpisani so ustanovili tukaj v Celji na podlagi postav od 9. apr. 1873 in 27. grudna 1880 „Posojilnico“ kot zadrugo z omejenim poroštvom, ktera je že začela svoje delovanje. Najpoglavitejši namen tega društva je, davati svojim udom na kratek čas posojila po kolikor mogoče nizki ceni in sicer v prvi vrsti na osobni kredit (up) in le izjemno proti nepremakljivi in premakljivi zastavi. Sredstva, da se dobijo ta posojila, se dosežejo s tem, da uložijo zadružniki zadružne deleže in sicer ali po 10 goldinarjev kot opravilne deleže, ali po 100 gld. kot glavne deleže, potem da se sprejmejo uklade na hranilnične knjige, ktere sme uložiti vsaki, ali je ud ali ne, in tretjič s tem, da se ustanovi zadružni fond (rezervni fond), kteremu se morajo odkazati vsled pravil vsako leto 10% čistega dobička in vstopnine novih zadružnikov. Vodstvo zadruga oskrbljuje ravnateljstvo, ktero obstoji iz ravnatelja, denarničarja, kontrolorja in dveh odbornikov. Nad ravnateljstvom zaradi njegovega delovanja čuva vedno nadzorništvo. Da se pa tudi tisti uložniki, kteri niso društveni udje, zamorejo prepričati gospodarstva z društvenimi denarji, imajo uložniki, kteri uložijo več ko 300 gld. vsled pravil pravico, samostojno voliti tretji del udov nadzorništva. S tem dobijo uložniki največe poroštvo gledé varnosti svojih društvu zaupanih (izročeni) denarjev, ker imajo pri vseh v § 36 naših pravil navedenih in sicer najvažnejših posvetovalnih predmetih, ter tudi zavoljo privoljenja posojil črez 300 fl. posredno glasovalno pravico. Da pa zamore naše društvo dovršiti svoj najpoglavitejši namen, namreč da pripravi svojim udom prav vredna posojila, je pred vsem potrebno, da se naredijo na eni strani mnoge hranilnične uloge in da se na drugi strani udeleži mnogo posameznih in skupnih oseb z zadružnimi deleži pri društvu. Za čas se bodo obrestovale pri našem zavodu uloge s 5% in se določi merilo obrestov za posojila s 7%; obrestovanje bukvic zadružnih deležev pa je odvisno od tega, kakor se doseže h koncu vsakega leta opra-

vilni čisti dobiček, vendar se sme upati, da te obresti ne bodo manjši, kakor ove od hranilničnih ulog. Društvena uradnica je tukaj v Celji, na glavnem trgu, št. 105 v I. nadstropji, in se bo tam uradovalo vsaki torek od 9. do 12. ure dopoldne. Kot ravnateljstvo: M. Vošnjak, inženir in posestnik v Celji, ravnatelj. F. Kapus, trgovec in posestnik v Celji, denarničar. F. Janesch, trgovec in posestnik v Celji, kontrolor. Dr. J. Sernec, advokat v Celji, odbornik. J. Žičkar, mestni kaplan v Celji, odbornik. Kot nadzorništvo: Dr. Štefan Kočevar, zdravnik in hišni posestnik v Celji. Dr. Gustav Ipavie, zdravnik in župan v Št. Jurji. Franz Kammerer, posestnik in gostilničar v Celji. Ludvik Filipič, Drand. prava v Celji. Ivan Krušic, c. k. gimnazijalni profesor v Celji.

Iz Središča. (Požar.) Imeli smo po 8 mesečnem prenehanju zopet požar. Pred praznikom sv. Jožefa zvečer ob 9. uri vnel se je pri posestniku Ivan Bratuši v Obrežji in mu v malih minutah vpepelil na novo postavljen škedenj in listnjak. Hišno poslopje in hlevi, ker so zidana in oddaljena, se je brez težav rešilo. Veliko večja nevarnost pa je bila za zelo oddaljeno poslopje posestnika Št. Kovačiča, kateri daleč od tod prebiva, katerega škedenj se je od priletelih in gorečih veternic uže vnel, pa k veliki sreči za posestnika samega in mnogo drugih sosedov, da je pogumen mladeneč s pomočjo drugih plamen še o pravem času zapazil in ga zadušil. Nikakor pa ne moremo zapopasti ogromne množine požarov v omenjeni občini; ne vemo li, bi nesrečneže obžalovali ali pomilovali. Navadno po požaru nesrečni ubožajo ali v večje ali manjše dolgove zabredejo, pa kaj takega o naših pogorelcih ne moremo trditi. Tudi ne vemo, kako so ti požari nastali. Ako se ogenj po hudobnih rokah trosi, kar pa ne verjamemo, zakaj pa tedaj ravno v tem kraji ali kotu v vasi. Neprecenljiva sreča za celo vas, da stojijo hiše od izhoda proti zabodu, kajti ko bi bile hiše od juga proti severju, uže davno bi bila vsa ves vpepeljena. Ima pa morebiti hudobnež pri nesreči, kakšne sebične namene k začasni rešitvi? Ni naš namen to stvar preiskovati in soditi, temuč le opomniti hočemo, da se bič uže plete, kateri pa bodé tem bolje vdrihal, čem dalje se plete. Znamenito pa zares je, da smo precejšnje število požarov v malih letih v tej občini, katera šteje kakih 90 hiš, imeli, namreč pri M. Rakuši na Vuzem 1862. pri Toriči na Telovo 1864, pri J. Kusterji 31. grudna 1864, pri J. Trstenjaku 11. avgusta 1876 dvakrat, ob 9. uri predpoldnevom gospodarsko poslopje in ob 5. uri predpoldnem hram in 4. julija 1880 pri Jož. Granu in Bratuši Iv., 10. okt. 1876 pri Borku, pri Čurinu Tomaži 2. prosinca 1878, pri Iv. Glavniku 3. novem. 1878, pri F. Šalamunu 6. avg. 1879, pri Ton. Šuleku 30. okt. 1879, pri J. Rakuši 1879 in pri Iv. Bratuši 18. sušca 1881.

Iz Koroškega. (Razne novosti). Med tem ko slišimo, da je za dunajsko nadškofijo imenovan nov pastir, namreč opat Ganglbauer, se imenovanje novega škofa za nas čudno zavlačuje. Pravijo, da se obotavljajo pastirsko breme prevzeti zaporedom: dvorni župnik Mayer, prošt Müller, opat Duda, a preč. kanonik Kosar so baje nemškimi liberalcem preveč trn v peti. Nov kandidat je preč. g. Janez Katschthaler, velecenjeni profesor dogmatike na vseučilišču v Innsbrucku in kanonik salcburški. Ta izvrstni gospod je bil že namenjen večkrat za škofa. Se vé na Koroškem bi mu trebalo slovenski učiti se; kolikor ga poznamo, je blagega srca in bo gotovo izvrsten pastir, tudi Slovincem pravičen. — Za nesrečno Vrbo pobirajo marljivo milodarov. — Kat. polit. društvo v Celovci zboruje dne 3. aprila zvečer ob 7. uri. Za govori vršila se bode veselica.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Tudi drugi napad nemških liberalcev prestala je konservativno-narodna večina v državnem zboru in grof Taaffejevo ministerstvo, namreč v zadevi gruntne davka; gruntne davek $37\frac{1}{2}$ milijona goldinarjev na 15 let je po nasvetu ministra dr. Dunajevskija sprejet, zanj glasovalo je 230 poslancev, a samo 94 liberalcev nasproti. Dunajevski je pri tej priliki wildhauskega Karnerita hudo zdelal, dokazavši mu, da je revna, plitva in zmešana glava. Naš slovenski poslanec baron Goedel je skušal $1\frac{1}{2}\%$ olajšbe dobiti za preobložene dežele ter povdarjal, da so vinogradi v mariborskem okraju previsoko vcejenjeni pa njegov nasvet je dobil samo 50 glasov, ker še tisti nemški poslanci, ki so pod vodstvom dr. Herbsta najhujše kmete begali in lovili, niti navzoči niso bili, ampak v krčmo odšli jest; česki in poljski poslanci pa so že nevoljni postali, ko so videli, da se tudi znani „hammer-amboss“ vtika. Če se to liberalno motovilo samo prikaže, je reč zgubljena! Slabšega zastopnika si meščani mariborptujski res niso mogli izvoliti. Sicer pa smemo še radi biti, da je ostalo pri starih $37\frac{1}{2}$ milijonih; kajti liberalci so posestnikom hoteli naložiti 40, brez vsega usmiljenja. — Zastran jednakopravnosti slovenščine v sodnijskih uradih pričakujemo vsaki čas ugodnega odgovora od ministra dr. Pražaka; kajti kakor je g. dr. Bleiweiss v „Novicah“ dokazal, je že l. 1862 slovenščini vrata v sodnije odprl minister Lasser. — Za dunajskega nadškofa imenovan je benediktinski opat Ganglbauer. — Slaboglasni Vestenek pride baje v Brežice ali v Kočevje za okrajnega glavarja; toda povsod se ga branijo. — Ljubljana šteje 24.618 duš, 5422 Nemcev, a 18.313 Slovencev; bela Ljubljana je toraj prvo slovensko mesto, tem bolj čudno, da je ondi nemški mestni zastop, nemški deželni zbor, nemški šolski svet... Primorski Slovenci volijo zaporedom barona Depretisa v častnega srenjčana;

pač ne vedó, kaj delajo! Tega se nismo nadejali čuti. — Vojvoda Württemberg zapustil je nevoljen vlado v Sarajevu; naslednik mu je baron Dahlen, ki utegne jednako malo opraviti; pravi mož je general Filipovič, tega pa Magjari ne trpijo.

Vnanje države. Ruski car Aleksander III. dogovarja se z nemškim cesarjevičem, z angleškim kraljevičem itd., kako bi se na Švajco, Francosko in Angleško pritrsnolo, da se ondi izpodijo socialisti in politični morivci. Ubitega carja pogreb bil je 27. marca. V Moskvi mu hočejo postaviti spomenik. Poljaci in Rusi prizadevajo si sprijazniti se. To je močno želeli. S papežem začela je ruska vlada dogovore. — Rumunskega kneza so poslanci in starejšine proglasili za kralja; novo kraljestvo nam utegne sitnobe delati; ima 150.000 vojakov in 200 kanonov in na Ogerskem 3 milijone od Magjarov hudo zatiranih Rumuncev. Brez dvombe bodeta tudi srbski in bolgarski knez kmalu proglašena kot kralja! — Turki in Grki še se niso pogodili; nadvojvoda Rudolf dospel je v Jeruzalem. — Na Francoskem v Nizzu pogorel je velik teater, blizu 100 ljudi je zgorelo. — Angleži so sklenoli mir z Bojerci v južnej Afriki in v Aziji zapustili Kabul in Kandahar; tako je konec afganistanske vojski, ki je stala mnogo krvi in 195 milijonov goldinarjev.

Za poduk in kratek čas.

Kako so freimaurerji in Judi ubijali ruskega carja Aleksandra II.

Pogosto so ljudje, vlade in narodi tako zaslepljeni, da z odprtimi očmi ne vidijo preteči jim nevarnosti. Vsi opomini, vsako svarjenje gre mimo ušes. Tako uže dolgo pri nas opozorujemo na freimaurerje zastonj. In vendar je znano, kako so bližnje nam ogerske dežele preperežene s freimaurerskimi shodnicami ali „ložami“. Kdor le količkaj pazno prebira naše nemško-liberalne in judovske liste, zasledil bo v njih freimaurerstvo. Vsi pišejo v freimaurerskem smislu: sovražijo krščanstvo, psujejo in z blatom ometavajo zlasti katoliško duhovenstvo po najgrših lažéh in obrekovanji, delajo na razkristijanjenje in moralno spridenje narodov, gorijo za brezverstvo v šolah, upijajo za civilnimi zakoni, pomagajo rušiti stebre in podlage napravam, ki služijo kristijanskim stanovom in narodom v obrambo zoper uboštvo in socialni razpad ter republike in republikance na vse pretege hvalijo in hvalisajo. Tako delajo pri nas.

Nekaj čez 100 let stara zgodovina pa nas uči, da so jednako postopali freimaurerji povsod, zlasti na Francoskem, Italijanskem, Španjolskem itd. Vse revolucije zadnjih 100 let, vsi pulti in vojske so z malimi izjemki bile v freimaurerskih „ložah“ nasnovane in potem po njih izpeljane. Skoraj pri vseh napadih in umorih kraljev, cesar-

jev itd. je dokazano, da so jih freimaurerji zakrivilili. Isto kaže se tudi pri strašnem umoru ruskega carja Aleksandra II. v Petrogradu!

Freimaurerji merijo na to, da bi se Kristusova vera popolnem zatrla in naposled uvedla pri vsakem narodu socialna republika; te bi se naj združile v eno občno republiko, obsegajočo ves svet. V to svrhu smejo freimaurerji poslužiti se vsakega sredstva. Če se jim treba zdi, smejo tudi kralje, cesarje, predsednike republik ubijati. Navadno jim je prvi važni korak naprej, da pomagajo ljudem do „ustave“ ali „verfassunge“ in do volitev. Pri teh pa umejo svojim pristašem do večine pomagati in potem začenjajo stare postave in naprave podirati in sebi z novimi gnezdo delati. Ko so dovolj močni, preženejo kralja ali cesarja. Če pa se neče umaknoti, pa ga ubijejo. Tako so l. 1793 zaklali francoskega kralja Ludvika XVI. poznej Napoleona I. in III. v nesrečne vojske zapleli in iztirali, l. 1830 kralja Karola X. in l. 1848 Filipa s puntom užgali in napodili. Sedaj so uže tako močni, da imajo vse države v Evropi vsaka svojo „verfassungo“, še celo turški sultan je proglasil predlanskim turško „ustavo“. Edini ruski Aleksander II. je se branil stanovitno, čeravno se mu je na razni način svetovalo, prigovarjalo in žugalo. Vsled tega so ruski freimaurerji — nihilisti imenovani, po latinski besedi „nihil“, t. j. nič, ker na nič ne verujejo in hočejo vse obstoječe uničiti — stopili z drugimi freimaurerji v zvezo in sklenoli carja ubiti. Omeniti je še treba, da imajo Judje vseh dežel sedaj politično družbo „Alliance izraelite“ t. j. izraelsko zvezo, ki je v vedni dotiki s freimaurerstvom; in zato nahajamo, da so Judje povsod najgorečniji pomagači freimaurerjem.

L. 1869. imeli so poslaniki freimaurerjev celega sveta v New-Yorku v Ameriki shod, kder so sklenoli delati na to, da dobi vsak narod svojo republiko in da se potem osnuje svetovna republika. Ruska veja freimaurerjev ali nihilisti izselili so se na Francosko in Švicarsko ter tukaj v mestu Genf ustanovili svoj sedež. Od ondot so pošiljali na rusko raznih rovarjev; ti so v Petrogradu napravili tajno tiskarno in v njej tiskali list: „Narodnaja volja“ ter iztise delili med ljudstvo; strašili so carja na razni način: ubijali so mu policaje, požigali vasi in mesta. Naposled ga je dne 14. aprila 1879 freimaurer Solovijev na ulici v Petrogradu sprehajajočega se hotel z revolverjem ustreliti pa ni zadel. Bil je obešen. To pa freimaurerjev ni splašilo nič. Jeseni dne 7. sept. 1879 imeli so zbor v Genfu. Obsodili so carja Aleksandra II. k smrti. Stari prekucuh Garibaldi je po telegrafu pritrtil, a francoski rovar Rochefort bil je navzoč. Tako so tedaj ruski nihilisti vzajemno z italijanskimi in francoskimi freimaurerji obsodili carja osvoboditelja ruskih kmetov in turških Slovanov na silovito smrt. Sklenjenega dela lotili so se takoj! Sklep završeval je pa nemški Jud Hartmann, nemška židovska babura Helfmann, ruska gospo-

dična Perovska in ruski nihilist Jeljabov. Ti so denarjev dobili na roke kakor smetja; Jeljabovu so v njegovej hiši ruski policaji pobrali 700.000 rubljev. Ta judovsko-freimaurerska svojat je toraj dobila in prevzela nalog carja Aleksandra II. usmrčiti. Na Rusko prišedši sklenoli so carja v Moskvi napasti, kedar se bo na železnici mimo peljal. Najeli so hišo in iz nje rov napravili v zemljo tje pod železnico; rov je bil natlačen z dinamitom. Dne 2. decembra 1879 pelja se car mimo; toda zarotniki niso njegovega vlaka spoznali in so toraj dinamit užgali, ko je car se bil uže naprej odpeljal. Raznesli so toraj drugi vlak, mnogo ljudi ubili, toda car jim je všel. Zarotniki so pa zbežali, da jih policija ni mogla dobiti.

Drzni Jud Hartmann poda se s svojimi zarotniki sedaj v Petrograd ter preži na carja dobra 2 meseca. Vlezel je v zimski dvorec t. j. v palačo, kder car z rodbino svojo po zimi stanuje. Globoko v kleti spravi po res peklenških zvijačah več sodov naphanah z dinamitom. Dne 17. februarja 1880 užge dinamit s pomočjo daleč napeljane električne baterije, da bi carja z rodbino vred pri obedu sedečo uničil; toda car se je slučajno zakasnil in črna nakana freimaurerska je zopet spodletela! Hartmannu so pa policaji bili tako trdno za petami, da je moral na Francosko pobegniti. Ruska vlada je zahtevala, naj francoska vlada ugrabi Hartmanna in kot ubijavca, ker je po njem užgani dinamit mnogo ljudij usmrtil v Moskvi in Petrogradu, izroči ruskim sodnijam. Na to zaženejo freimaurerji strašanski hrup. Socijalist Feliks Pyat, ki je l. 1871 Pariz užgal in nadškofa ubiti dal, je pisal Garibaldiju, naj se ta potegne za „hrabrega prijatelja“ Hartmanna, da ne bo izdan sodnijam. Garibaldi mu odpiše: „Dragi moj Pyat! Vi ste pravi junak pariških barikad. Lepa hvala za Vaše pisanje. Hartmann je hraber mlad mož, kateremu je vsak poštenjak hvaležen. Minister Freicinet in predsednik Grevy ne bodeta kot prava republikanca skrnila svojih imen z izdanjem Hartmanna. Politični zavratni umor je skrivnost, ki pelja do zaželenega cilja. Takšni morivci so pravi mučeniki. Hödel, Nobeling (napadnika nemškega cesarja), Moncasi (je ustrelil v španjskega kralja dne 25. okt. 1878), Passanante (je hotel z nožem zabosti italijanskega kralja 17. nov. 1878), Solovijev, Otero (napal španjskega kralja in kraljico 30. dec. 1879) in Hartmann so napovedniki prihodnje socialne republike. Morivec je prokleti mešnik, ki je nekdej z gorečimi gromadami umarjal napredek, a sedaj mori z lažjo vesti. Mešnike je treba v Sibirijo napoditi, a ne Hartmanna. Ves tvoj Garibaldi!“ Ovo strahovito prav tolovajsko pismo je bilo povsod objavljeno, a nobena sodnija se ne upa Garibaldija ugrabiti. Francoski ministri, sami freimaurerji, so potem izrekli, da

politični umor ni nobeno zločinstvo in drzni židovski Hartmann je ostal na Francoskem. Tako je dobil časa in prilike pripravljati se na tretji napad, vsled katerega je ruski car res bil strahovito ubit.

(Konec prih.)

Smešničar 13. Pred več leti prinesel je ogerski Slovenec iz bližnje Canjkove v Radgono brezove metle na prodaj. Kako pa se začudi, da blizu njega tudi drug prekmurski Slovenec metle prodaja in po 1 kr. ceneje. „Oho, mužek!“ pravi ta, kako pa vi prodajate mekle po 3 kr., ker je jaz ne murem drugače, kakor po 4 kr., čeravno meklenje ukradem. „No“, pravi uni: če kradete vi meklenje, kradem pa jaz narejene mekle.“ Št. K.

Razne stvari.

(Blagi naš g. Miha Herman), mnogoletni, neprestrašljivi boritelj za verske in narodne naše svetinje, preizvrstni deželni in državni poslanec ptujskega okraja in okroga, deželni odbornik štajerski imenovan in odlikovan je od svetlega cesarja za c. k. deželnega, sodnijskega svetovalca. Pristržno čestitamo! Živio!

(Zahvala). Slavno društvo sv. Mohorja darovalo je narodni šoli pri sv. Marjeti na Pesnici 59, ravno tako častiti gosp. J. Urbas, tukajšnji župnik 34 in častiti g. J. Žmavec, kaplan 94 knjig, za kar si dovoljuje iskreno zahvalo javiti nadučitelj Štef. Kovačič.

(Telegram iz Dunaja): Zindlerju je šolsko nadzorstvo za Kranjsko odzeto, Smolej je imenovan za nadzornika.

(Sv. birmovanje) bo letos v dekaniji sloven. bistriške, konjiške, novocerkevске in vozeniške. Dnevi za slov. bistriško dekanijo so tako nastavljeni, da bo delitev sv. birme v Slov. Bistrici (tudi za sv. Martin, Črešnjevce, sv. Venčesel in Laporje) dne 28. maja, v Spod. Poljskavi (tudi za Zgornjo Poljskavo) 29. maja, v Poličanah 30. maja, v Makolah (tudi za Studenice) 31. maja in v Monsbergu 1. junija.

(Laška hranilnica in posojilnica) imela je lani za 264.664 fl. prometa, dobička 3253 fl., v rezervnem zakladu je 5914 fl.

(Na Ptujске gori) je posestniku Potočniku pogorel škedenj in 7 svinj; trg nima nobenih gasilnih sprav.

(Okrajni odbor) mariborski prosi za 20% odpisek gruntnega čistega dohodka pri vinogradih.

(Mariborski „kreisamt“) želijo nekateri naših mestnih svetovalcev privediti za kosarno.

(Hudo maščeval) je se nekdo pri sv. Lovrenci na Dravskem polju tako, da je posestniku Bogmetu užgal hram, hlev in škedenj. Vse je pogorelo. Nesrečni pogorelec ni bil zavarovan.

(Grozno tepli) so se fantje na st-zi iz Celji v Konjice, enemu so z nožem trebuh razparali, da je drugi dan umrl.

(Šest slovenskih vlog) odbila je sodnija ptujska.

(Katol. podpornemu društvu) v Celji v podporo tamošnjih šolskih sester so darovali: 1) Včg. Frančišek Ferenčak, župnik v Vojniku 10 fl., 2) Blag. gospa baronovka Henneberg 5 fl. 3) Vlčg. Alojzij Krefit, župnik v Kalobji 5 fl. 4) Čg. Jakob Zupanič, kpl. pri sv. Lovrenci 3 fl. 5—13) Letnino s 2 fl. so odrajtali gg.: Miha Žičkar, posest. v Rajhenburgu, Franc in Ana Dimec v Medlogu, Al. Pintar posest. na Dobrovi, M. Prekoršek v Celji, Gospa Kožer v Celji, gosp. K. v Celji, M. Majcen, pos. v Šmarjeti, Matija Golež, posest. v Šmartnu v Rožni dolini, 14) Čg. Matija Karba, kpl. na Doberni 3 fl., 15) Čg. Alojzij Šijanec kpl. v Rožni dolini 3 fl., 16) Čg. Anton Pajmon, kpl. v Laporji 5 fl. 17) Po čg. P. Donatu 5 fl. 18) Neimenovan Sevničan 5 fl. 19) Neimenovan 1 fl. 60 kr. Ranjki župnik č. g. Janez Jug v Št. Lenartu nad Laškim, je vsled svoje oporoke zapustil našemu društvu 50 fl. — Za zidanje naše hiše 1) vlčg. Karol Gajšek, župnik na Doberni 10 fl. 2) neimenovan 16 fl. Hvala vsem blagim dobrotnikom!

(Od Ormoža). V zadevi reklamacij proti vce-nitvi gruntnega davka so od okrajnega odbora za zaupne može pozvani gg.: Henrik Šmidl v Veliki nedelji, dr. Geršak v Ormoži, Maks Robič pri sv. Miklavži, Franjo Škerlec pri sv. Tomaži, Jože Meško v Savcih in Franc Trop v Šardingi.

(Spremembe v Lavantskeji škofiji): Č. g. Anton Lacko gre za župnika v Kapelo pri Radgoni, č. g. Miha Plešnik prezentiran je za faro sv. Paula v Pragwaldu in č. g. Gregor Dupelnik za faro sv. Lenarta pri Laškem.

(Nov list v Mariboru) „Südsteirische Post“ začne v sredo 6. aprila po 2krat na teden izhajati v založbi tiskarja g. Leona. List s podobami ozaljšan (kronprinc Rudolf, princesinja Štefanija, ubiti ruski car, novi ruski car, hiša, kder je car Aleksander II. umrl itd., te podobe prinese list zaporedom, vsakokrat drugo) hoče mirno in nepristranski poročati o tem, kar se doma in po svetu godi pa tudi ostro in dostojno zavračati vsako versko, narodno ali prusačko ščevanje. Narode v Avstriji je treba miriti in naklanjati k spravi na podlagi pravice, a ne vedno dražiti na korist cesarstvu nevarnim nakanam. Naročnina znaša s poštnino vred za mesec 60 kr., za 1/4 leta 1 fl. 70 kr., za 1/2 leta 3 fl. 40 kr. in za celo leto 6 fl. 60 kr. Dopsi naj se pošiljajo uredništvu (redakciji) v Mariboru, veliki trg šte. 13., naročnina in reklamacije pa opravištvu (administraciji) v Mariboru, veliki trg šte. 13. Avstrijski domoljubi so povabljeni sedanjim razmeram jako potrebno podjetje vsestranski podpirati!

Loterijske številke:

V Gradei 26. marca 1881: 43, 10, 55, 34, 74.
Na Dunaji „ „ 48, 51, 2, 62, 55.
Prihodnje srečkanje: 9. aprila 1881.

Lepo posestvo blizu Maribora.

Komaj 10 minut od železniške postaje ob velikej cesti graškeje je lepo dobro ohranjeno bivšega g. Nagy-ja posestvo (vinograd) na prodaj, ali vse vkup (36 oralov) ali na kose. Prva dražba je 2. aprila t. l. pri c. k. sodnji od 11—12 ure predpoldnem; pobištvo, krave, sodi, gnoj, vino, tolkla pride pa 7. aprila tretjič na dražbanje.

1—2

1—2

Ponudba.

Uradnik v odvetniški pisarni, zmožen slovensčine in nemščine v govoru in pisavi, vaje dobro orglati, iščem službo

občinskega tajnika,

če mogoče združeno s službo organista.

Naslov: „tajnik in organist“ na opravništvu „Slov. Gospodarja“.

Učenca

slovenskega in nemškega jezika zmožnega sprejemem v svojo štacuno z mešanim blagom

Jan. Petrič,

trgovec v Strigovi pri Ljutomeru.

Dr. Johann Stepischnegg

daje na znanje, da se je sè svojo odvetniško pisarno od sv. Lenarta v Slov. goricah v **Celje** preselil in jo tamkaj že odprl.

1—2

Razna semena

priporoča uljudno podpisani, ko se čas spomladnemu sadenju in sejanju bliža. Moja semena so dobro odbrana in raznovrstna: sočivno, cvetlično, travno, drevesno, to pa sadunosnih in gozdnih dreves.

Semena so najboljših sort in dobro kaljiva.

V Mariboru meseca marca 1881.

Martin Berdajs,

trgovec.

3—3

Orglarsko službo želi pri kaki dobri fari dobiti 18 let stari neoženi in dobro izurjeni mladenič. Več se izve pri **J. Markizetti**, Poste restante **Brežice**. Rann.

2—3

Livarna,
Badgasse Nr. 9,
blizo sl. cerkve.

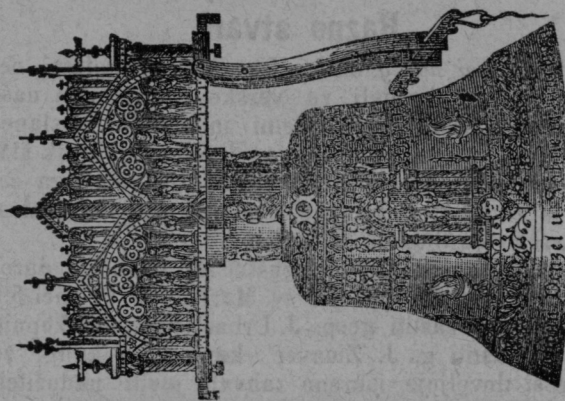

Številnih priznaji
za zlite zvonove
Je priredjenih za
ogled.

C. kr. privil.

zvonarna in livarna

g. Janeza Dencel-na in sinov
v Mariboru,

zliva posebno izvrstne zvonove in najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi **pregibnimi kronami** (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli do želi, bodi v popolnih, vbranih akordih ali kot spolnilo že obstoječih starih zvonil z jasnim in čistim glasom pod poroštvom; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz besemerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu z blazinicami na perotih takó, da se zelo lahko zvoni in v zvoniku nič ne trese.

Ilustrirane obrazce dopošljemo, kdor jih želi, brezplačno do pošti.

1—8

3—3

Priporočba.

Naznanjam in priporočam vsem Slovincem v Gradci svoje dobro izdelano čevljarsko blago vsakovrstnega izdelka po najnižjej ceni in hitrej postrežbi.

Prezvamem tudi vsako čevljarsko popravilo.

Juri Jurčič,

čevljar v Gradci, Griesgasse 7.